

20198950-9001-572-01
Statisztikai számjel

01-09-917900
Cégjegyzék száma

A vállalkozás megnevezése: **CENTRÁL SZÍNHÁZ Színházművészeti Nonprofit
Korlátolt Felelősségű Társaság**

A vállalkozás címe: **1065 Budapest, Révay utca 18.**

ÜZLETI JELENTÉS

2020.01.01. – 2020.12.31
közötti időszakról
szóló éves beszámolóhoz

A. A Társaság üzletmenetének alakulása, az éves beszámoló rövid értékelése, várható fejlődés

A Társaság szakmai művészeti célkitűzése az eddigi hagyományokhoz igazodva a lehető legszélesebb színházi közönség professzionális kiszolgálása, újabb közönség megnyerése törekszik, melynek során magyar és külföldi szerzők művei (régie és mai vígjátékok, komédiák, bohózatok, zenés játékok, musicalek, stb.) kerülnek bemutatásra, igényes és szórakoztató darabok kiválasztásával, színvonalas szereposztással, fiatal tehetségek bevonásával és korszerű színházi eszközök felhasználásával. Ezen célok folytatása mentén kezdtük a 2019/2020-as évadot, benne a tervezett bemutatókkal, amelyek közül 2020-ban megvalósult:

- *Tracy Letts: A nevem Mary Page Marlowe* (2020. március 8-án), és
- *Florian Zeller: A hazugság – Házassági leckék középhaladóknak 2.* (2020. október 30-án).

A járványhelyzet miatt szomorú helyzetbe került a teljes színházi szektor: először március 11-én, majd az őszi nyitást követően november 08-án kényszerültünk bezárni teátrumunk kapuit. A fenti premierok dátuma éppen a zárások előtti órákra esett, így megtérülésről nem számolhatunk be, ugyanakkor az újraindítás biztosabbá válik majd 2021-ben nézőink pozitív fogadtatása okán.

A gazdálkodási év folyamán többször újratervezett nyitási stratégiánk óvatos és racionális volt: az alacsonyabb fedezeti ponttal, azaz kevesebb esténkénti költséggel megvalósuló előadásokkal kezdtük a visszatérést 2020 őszén. A pandémia idejére – amíg nem volt lehetőség teljes nézőtér előtt játszani – felfüggesztettük a *My fair Lady*, a *Legénylakás*, a *Mary Page Marlowe*, valamint a *Sok hűhó* semmiért előadásokat (ezeket az előadásokat nem lehet gazdaságosan játszani, amennyiben korlátozva van a fogadható nézők száma), és lekerült a repertoárról a *Tökéletlenek*, a *Hajmeresztő*, az *Ájlávjú* és a *Kasimir és Karoline*.

A Társaság 2020 nyarán felmérte az online színjátszás lehetőségét, teljes feltételrendszerét. A Centrál repertoárja bővelkedik angol, amerikai és francia szerzők műveivel, akik a színpadi felhasználás jogát engedélyezik számunkra. A színház bezárása után csupán néhány saját előadás felvételére kaptunk engedélyt tőlük:

- Molnár Ferenc: *Delila* (online bemutató: 2020. december 21.),
- Woody Allen: *New Yorki komédia* (online bemutató: 2020. november 19.),
- David Lindsay-Abaire: *Jó emberek* (felvétel: 2020. decemberében, online bemutató 2021. február 11.).

Az online – akár felvételtől, akár on demand módon közvetített – előadások megvalósulása komoly anyagi teher, amelyet a színházi csak partneri együttműködés árán tud felelősen bevállalni. A vállalkozás kockázatos, hiszen a legfontosabb tényező, a néző hajlandósága csak becsülhető volt. A terv bevált: az alkalmanként (a színháztv.com oldalon elérhető) felvételek és a saját honlapon állandóan elérhető előadások iránt komoly érdeklődés indult, amely csak 2021 tavaszán hagyott alább.

Tekintettel a 2019-ben átalakított támogatási rendszer adta feltételrendszerre, valamint a 2020. áprilisában közzétett pályázati eredményekre, illetve a pandémia miatt, a Társaság lemondott a 2020. évi Keszthelyi Nyári Játékok megrendezéséről és további 1 évre elhalasztotta a nagyszínpadra tervezett nagyszabású premierjét.

A gazdálkodás rövid értékelése

A Társaság megfontolt, takarékos gazdálkodása következtében az elmúlt években folyamatosan alkalmazkodott a számára kedvezőtlenül alakuló állami kultúra-finanszírozási szabályokhoz, a gazdasági és piaci környezet átalakulásához. A tao-bőség éveiben felhalmozott tartalékok azonban 2018 óta folyamatosan apadnak, és a korábbi, teljesítmény-alapú, a nézettséget, mint objektív mérőszámot alapul vevő támogatási rendszer felszámolásra került. Változatlan a közönség érdeklődése és ítélete, amely a színház magas színvonalú szakmai munkájának köszönhetően az évekig folyamatosan növekvő jegyárakat is méltányolja. Jelenleg a 2019-es árszinten tartjuk jegyárainkat.

A 2020. üzleti évben már komoly likviditási nehézségek jelentkeztek, melyek kezelésére a Társaság jelentős kiadáscsökkentést hajtott végre, mellyel a katasztrófa elkerülhető volt. A Társaság a 2020. üzleti év normál működési időszakában több mint 100%-os kihasználtsággal működött (székhelyi előadások figyelembevételével). A pandémiás időszakban a csökkentett nézőtér, illetve a bezárás miatt a korábbi időszakokkal nehezen összemérhető. A megváltozott támogatási- és finanszírozási környezet, a pandémia, valamint a kiadáscsökkentés miatt a 2020. üzleti évet a Társaság -3 705 eFt veszteséggel zárt.

(adatok ezer Ft-ban)

Megnevezés	2018 tény	2019 tény	2020 tény
Bérek	316 712	253 688	135 169
Cafeteria	19 135	13 666	71
Járulékok	69 881	51 018	13 485
Vállalkozói díjak (könyvelés, könyvvizsg., jogi képv., munkaügyi tanácsadás, humán eü. ellátás)	9 092	7 913	5 847
Házfenntartás és egyéb igénybe vett szolgáltatások	378 031	284 703	152 409
ebből ingatlanbérleti/haszonbérleti díj	22 814	22 882	19 398
Értékcsökkenés	117 085	113 751	61 952
Üzemeltetési ktg	909 936	724 739	368 933
Fellépti díjak (színész, zenész, egyéb közrem.)	311 909	320 660	175 889
Szerzői jogdíjak	101 671	121 149	51 228
Közvetített előadó-művészeti szolgáltatások	0	0	
Színházi tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatások díja (marketing, szállítás, oktatás)	26 701	26 900	21 256
Utazási és kiküldetési költségek	10 991	4 668	0
Művészeti ktg	451 272	473 377	248 373
Egyéb ráford. (céltart., terven f. écs, püi műv.ráf.)	18 189	16 966	1 022
Költségek mindösszesen	1 379 397	1 215 082	618 328
Fenntartói/közszolgáltatási támogatás	109 000	70 000	5 000
Egyéb támogatás	539 808	280 065	280 534
Támogatások	648 808	350 065	285 534
Nettó jegybevétel	698 671	769 298	272 577
Egyéb bevétel	165 014	67 388	56 512
Saját bevételek	863 685	836 686	329 089
Bevétel összesen	1 512 493	1 186 751	614 623
Eredmény	133 096	-28 331	-3 705

Várható fejlődés

A Társaság hosszú éveken keresztül 95-100 %-os arányban töltötte fel tao-keretét, értékes kapcsolatokat kialakítva és ápolva számos gazdasági társasággal, az összbevételen belül közel 40%-ra növelve a tevékenységünket elismerő gazdasági szektor anyagi támogatását (a tao-lehetőségnek köszönhetően). A realizált jegybevételhez kötött tao-támogatás megteremtésével a Társaság vagyona évről-évre erősödött. Nagyszabású színháztechnikai és ingatlanfejlesztések valósultak meg ebből a forrásból (nézőtér-felújítás, új előcsarnok, modern színpadtechnikai rendszer telepítése), amelyek a Révay utcában működő ingatlan értékét növelték, színházi státuszát erősítették. A korábban felhalmozott tartalékok biztosították, hogy ebben a nehéz időszakban is biztosítani tudta működését a Társaság.

Ma a Centrál színház nézője egy XXI. századi épületbe lép be, és európai színvonalú színházi élményben részesül egy állandó társulattal és magas színvonalú repertoárral rendelkező teátrumban. A Társaság repertoárja a korábbi évekhez hasonlóan továbbra is élvezzi a nézők tetszését.

A korábbi évekhez viszonyítva – a várakozásoknak megfelelően – 2019-ben tovább nőtt a jegybevétel, de ekkor már azon okból kifolyólag, hogy a Centrál nézőihez fordulva további jegyáremelésekkel valamelyest pótolni tudjuk a kieső állami támogatások összegét. A 2020. üzleti év első két és fél hónapjában a jegybevétel a tervezett felett alakult, de a COVID-19 vírus által okozott pandémia miatt jelentős jegybevétel kiesést kellett a Társaságnak megélnie.

A támogatási rendszer magánszínházként kezeli a Centrál Színházat:

- 2020-ban már csak az állami és fővárosi tulajdonú, közös üzemeltetésű színházak részesültek közvetlen működési támogatásban,
- az EMMI által működtetett pályázati rendszerben 250 mFt többlettámogatást kaptunk.
- A pályázati lehetőségeket kihasználva további 13 mFt forrást sikerült elnyerni alternatív külső produkció befogadására illetve akadálymentesítésre.
- Budapest Főváros Önkormányzatától 5 mFt támogatás érkezett.

A fentiek alapján 2020-ban a nézőktől kapott jegybevétel még így is közel 50%-ot képvisel a teljes bevételből. E forrásokat kiegészíti a támogatói kör nagyságrendje: 2020-ban 3,1 mFt érkezett a Centrál Kör tagjaitól és 19,3 mFt céges támogatásokból.

A 2020. üzleti évben fontos, nehéz döntéseket terveztünk. Május elején megváltunk 9 fő munkavállalónktól, így a színházi létszám 31 főre apadt. Tovább halasztottuk a fejlesztéseket, a repertoár bővítése azonban nem maradhatott el, hiszen legnagyobb támogatónk, a néző elvárja ezt. A 2020-ban megvalósult 2 új bemutatónk mind elnyerte a nézők kegyeit, megvalósulásuk összesen 53,7 mFt forrást igényelt. Elmondható, hogy a korábbi évekhez képest jelentősen visszafogtuk a bemutatóterveket. A 2019/2020-as évadban a fellépő előadóművészek bérét átlagosan 80 %-os mértékre csökkentettük.

Intézkedések a tartós bezárás, a Covid-időszak alatt:

- általános bércsökkenés egészen a gazdaságvédelmi intézkedések bevezetéséig,
- költségek minimalizálása
- home-office bevezetése (a színház bezárása)
- online térben való megjelenés

A Társaság likviditása a megváltozott gazdasági- és finanszírozási környezetnek, illetve a COVID-19 vírus által okozott pandémiás helyzetnek köszönhetően jelentősen romlott, sebezhető. A 2020-as gazdálkodási évre tervezett, a társaság likviditását stabilizáló intézkedések megvalósítottuk. Hatásuk a következő volt:

- 9 fő munkavállaló munkaviszonyának megszüntetése április hónapban. Az éves szintű költségmegtakarítás 25 millió forint volt.

- megvalósult a nettó bérek 70%-ra csökkentése a járvány idejére, szeptember 30-áig. Az elért költségmegtakarítás kb. 35 millió forint.
- a színművészek bérének és megbízási díjának 50%-ra csökkentése a járvány idejére. Elért költségmegtakarítás éves szinten 20 millió forint.
- A színművészek bérének és megbízási díjának 80%-ra csökkentése a 2020/2021-es évadra. Az elért költségmegtakarítás éves szinten 20 millió forint.
- Hatályos vállalkozási és megbízási szerződések felülvizsgálata, mely során a díjak csökkentését és/vagy a szerződés felfüggesztését hajtottuk végre. Elért költségmegtakarítás éves szinten kb 35 millió forint.
- Jogdíjak feltételhez kötött csökkentése. Elért költségmegtakarítás éves szinten 20 millió forint.
- Előadásszám óvatos tervezése, mely során a nagyobb hasznot hozó előadások műsorra tűzése kerül prioritásba.
- Tervezett felújítások elhalasztása.

Ezen összefoglaló jelentés megírása idején a 2021. évi gazdálkodáshoz várhatóan 250 mFt összegű állami támogatás párosul, de erről döntés még nem született.

Bizonytalanságot jelent, hogy a többlet-támogatás megítélésének szempontrendszer nem ismert. Utólagos tapasztalásunk, hogy független magánszínházként az adott évben ezen kategóriában hirdetett maximális összeget megkapjuk, de ezen keretösszeg évente változik.

A helyzetet súlyosbítja, hogy a Centrál privatizált gazdasági társaságként minden eszközt és tartalékot felhasználva gyarapította és gyarapítja a Főváros vagyont, a színháznak helyet biztosító bérelt ingatlan fejlesztésével és a mai napig tartó teljes körű fenntartásával és karbantartásával. Mindezek okán a színházvezetés határozott szándéka, hogy a tao-alapon megtervezett privatizáció tao nélküli rendszerbeli túlélése érdekében újratárgyalja a Fővárossal a további működés feltételeit, hiszen ha nem változik a helyzet, akkor – ahogyan a VI. kerületi önkormányzathoz befizető a színház -, a Főváros felé is nettó befizető lesz 2020-ra, miközben immár 18 éve közszolgáltató intézmény. A bérleti díj tekintetében kaptunk kedvezményt az ingatlan tulajdonosától 3,451 mFt+ÁFA értékben.

Tovább nehezíti a működést a COVID-19 vírus által okozott pandémiás helyzet hatásai. Fő cél a társaság működési struktúrájának költséghatékonyabbá tétele, a bevétel nélküli időszak „túlélése”, és az átgondolt újranitás.

A Társaság 2020. évi üzleti évének a pandémiás helyzet által okozott károk enyhítésére tett intézkedései megvalósításra kerültek. A Társaság helyzetének további javítása érdekében folyamatosan vizsgáljuk lehetőségeinket, mind bevétel növelési, mind költségcsökkentési oldalról.

A rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy a Társaság versenyhátrányt szenved a budapesti színházi piacon. A kialakult helyzeten egy átgondolt fővárosi vagyonkezelési stratégia és a fővárossal közszolgáltatási szerződést kötött színházak rendszerszerű kezelése segíthet.

B. A mérleg fordulónapja után bekövetkezett lényeges események

A mérleg fordulónapja után lényeges esemény, mely a Társaság működését döntően befolyásolja a Várható fejlődés fejezetben leírt Tao. támogatást felváltó új többlet-támogatási rendszerből eredő bizonytalanság, illetve a COVID-19 vírus okozta járvány miatti színházbezárás.

C. Kutatás és kísérleti fejlesztés

A Társaság nem folytatott kutatási, fejlesztési tevékenységet a 2020-as üzleti évben és ezt a jövőben sem tervezi.

D. Székhely bemutatása

A Társaság székhelye Budapest Főváros VI. kerületében a Révay utca 18. szám alatt a Magyar Állami Operaház szomszédságában található. A székhelyen két játszóhelyet (nagyszínpad, kisszínpad) üzemeltet a Társaság. A budapesti színházi évad végét követően a Társaság Keszthelyi Nyári Játékok megvalósításán dolgozott, de ez a korábban ismertetett körülmények miatt a 2020. üzleti évben elmaradt. A 2020. üzleti évben székhelyünkön található két színpadon összesen 179 előadást teljesítettünk 90%-ot meghaladó látogatottság mellett. Az előadások megbontása a következő volt:

- Nagyszínpad: 105 előadás 89,79%-os látogatottság mellett
- Kisszínpad: 74 előadás 93,02%-os látogatottság mellett

E. Telephely(ek) bemutatása

A Társaságunk székhelyén kívül más telephellyel nem rendelkezik.

F. Foglalkoztatáspolitiká

Társaságunk foglalkozáspolitikája konzekvens az előző évek gyakorlatával. A Társaság a 2020. üzleti évben átlagosan 35,87 főt foglalkoztatott munkaviszony formájában (művészek, műszaki dolgozók, művészeti ügykezelés, gazdasági terület). A munkaviszonyban foglalkoztatottak mellett havonta mintegy 80 fő neves vendégművész, zenész, énekes, külsős szereplő biztosította a magas színvonalú szakmai munkát.

A foglalkoztatáspolitikában a 2020. üzleti évben a *Várható fejlődés* fejezetben tárgyaltak miatt létszámstop került bevezetésre. Az egyes munkakörök kiszervezésének folyamata egyelőre lezárult.

G. Környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenység

A Társaság továbbra is különös figyelmet fordít a környezetterhelő hulladékok elkülönített és szakszerű kezelésére és megsemmisítésére (pl.: fénycsövek, elemek, bontott díszletek megsemmisítése). A Színház igyekszik olyan eszközök használatával ellátni feladatát, amelyek használatuk során nem terhelik meg jelentősen a környezetet (pl.: A, A+, A++ energetikai besorolás, stb.)

A Színháznak a 2020. üzleti évben nem keletkezett környezeti károkozásból származó kártérítési kötelezettsége.

H. Pénzügyi instrumentumok

A Társaság 2020. év folyamán forgatási célú értékpapírokat, 1 éven belül lejáró állampapírokat vásárolt és a fordulónapon is rendelkezett velük.

A Társaság nem rendelkezik befektetési célú értékpapírokkal, valamint származékos ügyleteket sem bonyolít.

I. Ár-, likviditás- és cash-flow kockázat

A Társaság működésében rejlő magas kockázat a jegyárak szinten tartásának, illetve emelésének kérdése, a fizetőképes „Centrális” nézők árérzékenységének becslése. A 2013/2014-es évad elején átléptük az akkori lélektani határnak tartott 4.000 Ft-os jegyárat, a 2016. őszi jegyáremeléssel az 5.000 Ft-os, a 2017. évi áremeléssel a 6.000 Ft-ost, a 2018. évi áremeléssel a 9.000 Ft-ost, amely szintén átgondolt lépés volt, ugyanakkor nem volt kockázatmentes. A jegyáremelés gazdálkodásra gyakorolt pozitív hatásáról a tartósan stabil jegybevétel mindent elárul.

A tao-támogatási rendszer megszűnése, illetve a gazdasági környezet kedvezőtlen változása miatt a 2019. évben elkerülhetetlen volt a jegyárak további emelése. Jelen beszámoló írása idején határozott szándékunk, hogy az újrainvitást a 2019-es évi jegyárakon valósítjuk meg.

A beszámoló idején is fennálló járványügyi intézkedések gyengülő gazdasági helyzetben érintik az egész országot. A lakosság kultúrára szánt forintjai csökkennek, és nem ismert a nézők újranyitást követő színházba járási hajlandósága. Ebben a helyzetben nem gondolhat a színház további jelentős jegyáremelésre, a legfontosabb tényezőre, a törzsközönsége megtartására koncentrálni.

A Társaság a 2020. üzleti évet kisebb veszteséggel zárja, de a 2021. üzleti évre a tervezett költségcsökkentés, strukturális változtatás hatására az eredmény várhatóan pozitív lesz. A pozitív eredménynek előfeltétele, hogy a pandémia miatt további színházbezárásra nem kerül sor. További megtakarító intézkedésekre csak akkor van szükség, amennyiben a pandémia miatt újra fel kell függeszteni működését a Társaságnak.

Budapest, 2021. május 19.

Puskás László Tamás
ügyvezető igazgató